

Finanční krize a pokles cen aktiv

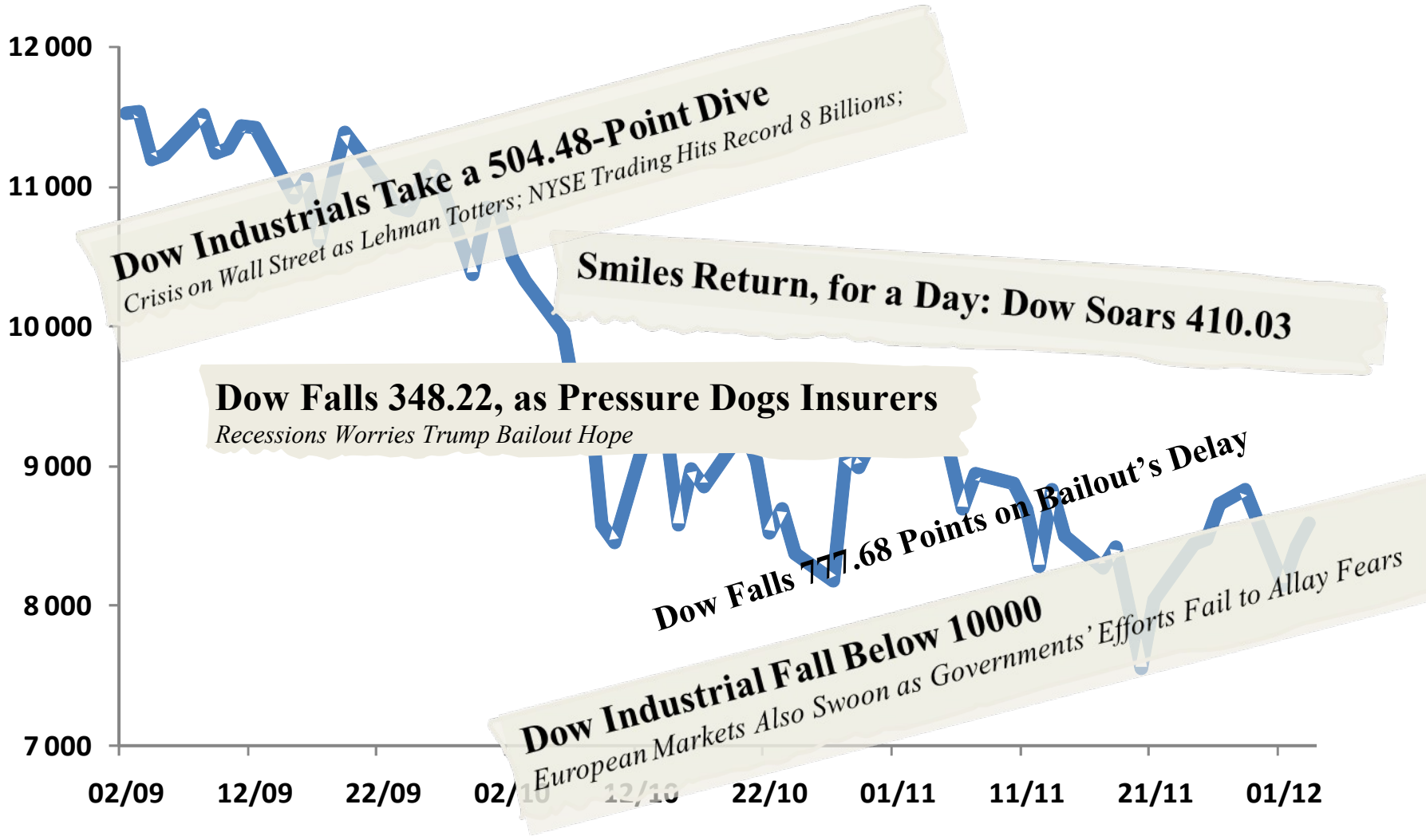
Karel Janeček

RSJ Invest, a.s.

III. Mezinárodní finanční fórum Zlaté Koruny

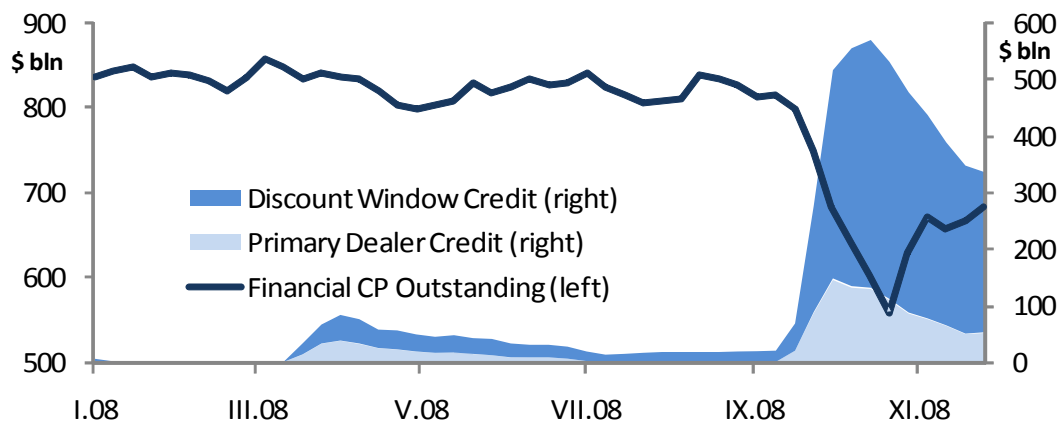
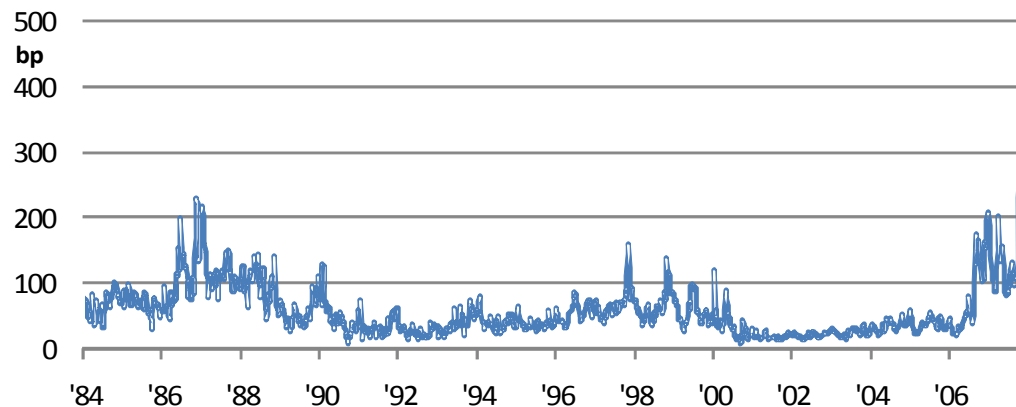
Praha, 9. prosince 2008

Historicky ojedinělý vývoj na akciových trzích ...

... epicentrum krize je vývoj na peněžním trhu: „credit crunch“

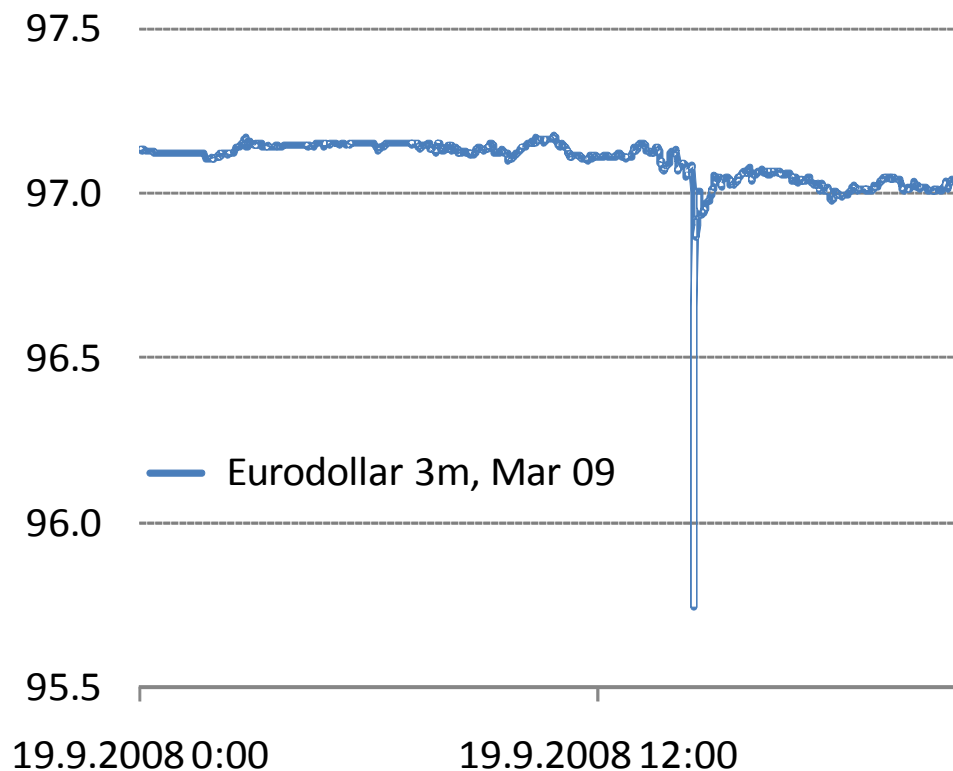
- Míra důvěry mezi bankami, tzv. **TED spread** indikuje rekordní nedůvěru. (Dosažená hodnota až 4.65% vs. průměr 0.36% v r. 2006. Nyní cca 2%.)
- **Finanční instituce** mají problém se sami financovat a obracejí se k amer. centrální bance FEDu.

Source: Fed, Bloomberg

Panika!!

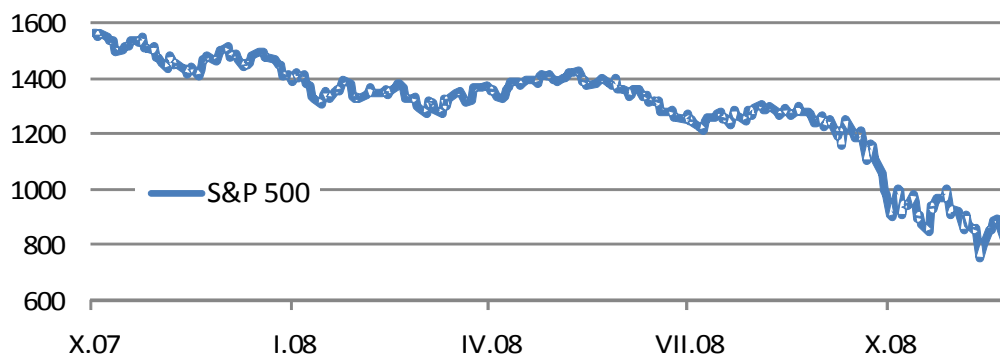
- **Volatilita trhů extrémní, hodně překvapivých makroekonomických událostí.** Např. volatilita úrokových futures je cca 10x větší než před 2 roky.
- Ne všechny obchodní modely a algoritmy jsou uzpůsobené.
- Mohou se objevit krátkodobé „krachy“ způsobené chybným programem.

Source: Bloomberg

Ztráty jsou extrémní a stále se zvyšují

- **Finanční krize** nastala v červnu 2007. Akcie nicméně dosáhly maximálních historických hodnot v říjnu 2007. Jak je to možné?
- **S&P 500** klesl o téměř 50% od maxima v říjnu 2007.

Source: Bloomberg

- Celková ztráta na světových trzích od října 2007 přesahuje 20 biliónů dolarů (20 triliónů v americkém číslování).
- **Celkové odpisy a ztráty** světového finančního sektoru dosáhly za posledních sedm čtvrtletí 971 miliard USD.
- Vývoj cen na finančních trzích indikuje hlubokou ekonomickou recesi, která zřejmě nastává a v některých zemích již nastala.

Svět skutečně zchudl

- **Pokles cen aktiv** není pouze účetní záležitost, ale kvantifikuje reálný problém.
- V tomto smyslu je zavádějící rozlišovat tzv. **realizované a nerealizované ztráty**. Ztráta na hodnotách aktiv je skutečná a zrealizovaná.
- Vysoká volatilita oceňování aktiv znamená, že je velmi těžké odhadnout dopad krize pro budoucnost.
- Reálné bohatství světa se asi drasticky nemění ze dne na den, mění se ale nejlepší odhad tohoto bohatství.
- **Nepropadejme pesimismu!** Vývoj posledních desetiletí, z velké části díky technologiím a Internetu (informační revoluce) byl extrémně příznivý.
- Navzdory výraznému zchudnutí je na tom svět – z ekonomického hlediska -- (asi) mnohem lépe než např. před 15 lety.

Volatilita rájem pro spekulanty?

- Vysoká volatilita **není** rájem pro spekulanty!
- Je naivní a bláhové se domnívat, že spekulativním krátkodobým obchodováním lze systematicky vydělávat. Proč?
- Uvědomme si, že celkový krátkodobý spekulativní zisk je hra se záporným součtem (transakční náklady). Kdo tedy platí, když já bych měl být ten, který trh dobře odhaduje a systematicky spekulativně vydělává?
- Vysoká volatilita je **rájem pro hazardéry**.
- **Statistický fakt:** Z tisíce spekulantů bude jeden mít neuvěřitelné štěstí, pokaždé trh „dobře odhadne“. O tom se bude mluvit jako o zázračném investorovi. O většině těch, kteří vše prodělali, se neví. (Jedná se o tzv. „selection bias“.)

Regulace a kontrola

- Kořeny současné krize spočívají v tzv. **agency cost** (náklady zastoupení) a **morálním hazardu**.
- **Agency cost** znamená, že manažer hraje hazardní hru, podílí se na zisku a případnou ztrátu platí akcionář.
- **Morální hazard** znamená, že např. bankéř hraje hazardní hru (a užívá zisky) a případné ztráty platí daňový poplatník.
- **Regulace a kontroly** by měly primárně řešit tyto dva klíčové aspekty.
- Některá současná opatření mohou motivace k morálnímu hazardu naopak zvyšovat. **Státní garance a dotace** je třeba používat jako šafránu, pouze v extrémních situacích a velmi krátkodobě.
- Není důvod regulovat např. **fondy soukromého kapitálu**. Kvalifikovaní investoři sami platí potenciální ztráty.
- Je třeba **regulovat obchodování bank** apod. Konkrétně, derivátové obchody je třeba učinit transparentní regulací a kontrolou OTC trhu. Je vhodné přesunout co nejvíce obchodů na transparentní finanční burzy. 8